

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

สิ่งทางโลกมันเป็นอย่างนั้น มันเรียนกันไม่จบ แต่ธรรมะเรียนจบนะ เรียนหัวใจนี้จบ โลกนี้ขาดความรัก ความรักความเมตตาในโลกขาดมาก เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า “เมตตาคำจูนโลก” เมตตาจะคำจูนโลกเลยนะ เพราะเมตตา เห็นไหม ดูความรักสิ เราขาดความรักกัน แล้วเราว่าเราจะให้ความรักกันไง ความรักแบบโลก ความรักเพราะเรารักเขา เราต้องการให้เป็นแบบที่เราคิด มันเป็นไปได้ไหม

นี่โลกมันต่างๆ กัน เกิดมาในประเทศอันสมควร เกิดในประเทศอันสมควร ถิ่นฐานแต่ละพื้นถิ่นก็ไม่เหมือนกัน แล้วเราอยู่ในพื้นถิ่นนี้ เราเอาความรู้ของเราไปยึดเยียดให้เขา ไปยึดเยียดให้เขา เขาไม่ต้องการหรอก เขาต้องการความอบอุ่น เขาต้องการความเห็นใจ ความเห็นใจ ความอบอุ่นนั้นแหละเป็นเรื่องหัวใจ เรื่องหลักของเมตตาธรรมนี้สุดยอดเลยนะ เราเมตตาเขา แล้วเราศึกษาเขาว่าเขาต้องการอะไร? เขาต้องการสิ่งใด

คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้แล้ว นี่เทศนาได้พระ ๖๑ องค์ เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด “เธออย่าไปช้อนทางกัน โลกนี้กำลังเร่าร้อนอยู่ เธออย่าไปช้อนทางกัน” แล้วเวลาแสดงธรรมขึ้นมา ธรรมเหนือโลก แล้วมันเหนือโลกได้อย่างไรล่ะ? เราไม่เข้าใจกันนะ ดูเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนันทะเป็นญาติ แต่งงานมาใหม่ๆ เลย คิดถึงแฟนมาก อยากกลับบ้านมาก นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจับแขนเลยนะ เหาะขึ้นไปบนสวรรค์ไปดู เทวดา สวยมากๆ แล้วพอภาวนา

“อยากได้ไหม?”

“อยากได้”

“อยากได้ให้ภานา”

อยากได้เทวดามาก คิดถึง ภาวนาเพื่อเทวดา เห็นใหม่ แต่เวลาบรรลุนิพพานขึ้นมาแล้วพระก็ถาม เมื่อก่อนเวลาบิณฑบาตเป็นนางฟ้าๆ แล้วทำไมเดี๋ยวนี้ไม่พูดถึงนางฟ้าเลยนะ เพราะอะไร? เพราะมันเข้าอริยสังแล้วมันเหนือนางฟ้าอีก สิ่งที่เป็นโลกๆ สิ่งที่เราเห็นสวยงามมาก วิจิตรพิสดารมาก เวลาเราเข้ากันเราเข้าถึงผู้วิเศษไง นี้อภิญญา ๖ รู้วาระจิต รู้ต่างๆ ไปหมดเลย รู้แบบนี้เราเป็นคนรู้แน่ เรารู้เขานะ แต่ความรู้ที่นั่นกลบตัวเองไว้

นี่เราไม่รู้จักตัวเอง เราไม่รู้เรื่องต่างๆ อย่างเลย รู้ทุกอย่าง นี่ความรู้ที่ว่าความรู้กันๆ ความรู้มันกลบตัวเราเอง มันไม่เข้าใจตัวเราเองเลย แล้วเรามีความทุกข์มาก มีความทุกข์ว่ารู้แต่ไม่รู้จักเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกโมฆราช เห็นใหม่ “ให้มองโลกนี้เป็นความว่าง โลกนี้เป็นความว่างหมดเลย แล้วให้กลับมาดอนอวดตานุทิกฐิว่าเรา...”

เราไม่รู้ว่าง นี่เรารู้ว่าว่างนะ โลกว่าง เราว่ากันอย่างนั้นแหละ ว่าง อะไรก็ว่าง แต่ไม่กลับมาดอนอวดตัวตนเรา เราออกไปข้างนอกหมด เราไม่เข้าใจถึงตัวเราเอง โลกเป็นสภาวะแบบนี้ โลกขาดความรัก เรารักกันเราก็รักแบบโลกๆ รักแบบโลกๆ รักแบบตัดขาดความทะยานอยากไง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมตตาณะ คุณิเวลาเรากราบพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ พูดถึงปัญญาคุณ เมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่แล้วเวลารื้อสัตว์ขนสัตว์เหมือนพ่อแม่รักลูก

คุณิเรารักลูกของเรา ลูกของเราไร้เดียงสา เด็กนี้น่ารักมาก ไร้เดียงसानะ แต่การไร้เดียงสาไปทำหน้าที่การงานไม่ได้ ไร้เดียงสามันน่ารักก็เฉพาะเหตุการณ์ที่ว่าความเมตตาของเรา แต่เวลาเราออกไปทำหน้าที่การงานเราต้องเข้าใจ เราต้องรู้จักเทคโนโลยีทั้งหมด ถ้าไร้เดียงสาไปทำเทคโนโลยีฟังหมดนะ เห็นใหม่ การไร้เดียงสามันก็เป็นขั้นเป็นตอนของมัน ไม่ใช่ว่าการไร้เดียงสาจะน่ารัก โลกเราจะไร้เดียงสากันไปหมดเลย ไม่ใช่หรอก

โลกเรานี้รู้แน่ เวลาพระอริยบุคคล เห็นใหม่ นี้อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า เพราะอะไร? เพราะรู้ รู้ถึงความคิดของตัว รู้ถึงความรู้ แล้วก็รู้ถึงตัวตนเราด้วย เพราะตัวตนมันไม่ใช่ความรู้อันนี้ ความรู้อันนี้มันเรื่องจากภายนอก นี่เรื่องของอภิญญานะ แต่ถ้าเป็นอริยสัง ความรู้อันนี้ ความรู้จากภายในนี้แหละ ความรู้จากอริยสัง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์มันเกิดอย่างไร?

นี่ชาติปี ทูกา ชาติความเกิดเป็นทุกอย่างยิ่ง แล้วชาติความเกิดเป็นทุกอย่างยิ่ง เวลาเราเกิดมาเป็นอริยทรัพย์ มนุษย์สมบัติเป็นอริยทรัพย์นะ ทรัพย์อันประเสริฐ เราเกิดเป็นมนุษย์ นี่เพราะเกิดเป็นมนุษย์มีสถานะทั้งหมดเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นชาติที่ว่าเป็นกลาง ขึ้นไปข้างบนก็เป็นเทวดา อินทร์ พรหม ลงล่างไปก็เป็นนรก อเวจี เราเป็นชาติที่เป็นศูนย์กลาง มนุษย์เป็นศูนย์กลางนะ ศูนย์กลางเพราะอะไร? เพราะมีร่างกายกับจิตใจ

อบายภูมิ อบายภูมิ ๔ สัตว์เดรัจฉานมันก็มีร่างกายมีจิตใจเหมือนกัน แล้วไปนรกอเวจีทำไมไม่เห็นล่ะ? นี่แต่เวลาเกิดบนสวรรค์ขึ้นไปเราก็กี่ไม่เห็นแล้ว สิ่งที่เราไม่เห็น ไม่เห็นด้วยตาเนี่ยนะ แต่ถ้าผู้ประพฤติกปฏิบัติเห็นได้หมด แล้วพอเห็นขึ้นไปอย่างนี้เราก็กี่ไปตื้นตื้นกัน พอตื้นตื้นกัน นี่ความรู้ต่างๆ ไปตื้นตื้นกัน

แล้วเวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับอาจารย์ดาบสก็เหมือนกัน เข้าสมาบัติ พอเข้าสมาบัติก็เหาะเหินเดินฟ้าได้ มันรู้ไปหมด นี่วาระจิตต่างๆ ก็รู้ รู้ได้หมดเลย แต่ความรู้แล้วไม่รู้จักตัวเอง ความรู้มันกลบทับตัวเองไว้นะ กลบทับความรู้ลึกของเราไว้นะ

นี่อริยสังข์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำคัญมากเลย มันละเอียดจนคนเข้าไม่ได้ แต่ปัจจุบันนี้เราคิดว่าเป็นปัญญาๆ เราต้องจำเป็นนกแก้ว นกขุนทอง เราว่าทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกคนรู้หมด แล้วมรรคก็ว่ากันไปนะ สัมมาอาชีวะเลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงชีพชอบมันเป็นการเลี้ยงร่างกายนะ

แต่ถ้าเลี้ยงจิตใจล่ะ? เห็นไหม ความคิด คำริชชอบ ความเพียรชอบ งานชอบ ความคำริชชอบแล้วชอบของใคร? ถ้าชอบเป็นผู้วิเศษ ชอบเรื่องฉานสมาบัติ เรื่องอภิญญานนั้นก็ชอบ ชอบของใครล่ะ? ชอบของกิเลส เราสู้ นี่ตื้นตื้นไปหมดเลย เราสู้ สุดยอดเลยๆ เวลาเราละเอียดเข้าไปนะ นี่สิ่งนี้ไปกางกั้น สิ่งนี้ทำให้เราติดขัด

นี่เวลาเรากินอาหาร รสชาติของอาหารทุกคนต้องปรารถนาหมดเลย แต่คุณค่าของอาหารต่างกันแล้ว คุณค่าของอาหาร เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน คุณค่าของใจ คุณค่าของความรู้ลึกจากภายใน คุณค่าของอริยสังข์ที่มันจะเกิดขึ้นมา ถ้าอริยสังข์เกิดขึ้นมา นี่จะย้อนกลับเข้ามา นี่ทวนกระแสแล้วย้อนกลับได้ยาก เพราะพลังงานมีแต่ส่งออก พลังงานย้อนกลับใจตัวเองไม่มี

คุณจิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส นี่มันมหัศจรรย์มาก ส่องใสๆ ใส้ความส่องใส แสงส่องใสมันขับให้เราออกมาไกลๆ มันนะ ไกลๆ กับตัวตนเราไง ไกลๆ กับตัวเราไง ขับออกไปข้างนอก ทุกอย่างผลักรอกไปหมด นี่ไม่ให้เข้าไปหาตัวมันเอง ผลักรอกไปข้างนอก เรากี่ส่งออกไปข้างนอก เรากี่รู้ออกไปข้างนอก ไปข้างนอกออกไป

นี่แล้วครูบาอาจารย์นะ คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าไปสอน คุณไปสอนชฎิล ๓ พี่น้อง นี่ไปขอยู่ด้วย ไปขอยู่ด้วยนะ ไม่ได้ ไม่มีที่อยู่ ให้ไปอยู่ในโรงไฟ ไปอยู่ในโรงไฟ เพราะอะไร? เพราะมีพญานาค พญานาคเพราะเขาบูชาไฟของเขาอยู่ เขาก็รู้ของเขาอยู่ว่าสมณะต้องตายแน่นอน พญานาคต้องพันพิษใส่แน่นอนเลย เวลาไปนี่พันควันทันขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจับไว้ในบาตรเลย

“โอ้..สมณะองค์นี้เก่งมาก แต่ไม่ใช่พระอรหันต์ สมณะองค์นี้เก่งมาก แต่ไม่ใช่พระอรหันต์” ยึดตัวตนว่าเป็นพระอรหันต์ ยึดความรู้อันนี้ไง ยึดความรู้ที่บูชาพญานาค บูชาไฟอยู่ที่นี่ฤทธิ์ มีเดช จะรู้ว่าเหาะเหินเดินฟ้าได้หมด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนนะ เตือนแล้วเตือนอีก ด้วยฤทธิ์ ด้วยต่างๆ ไม่ยอมเข้า นี่ส่งออกหมด ความรู้ส่งออกหมด ถึงบอกว่า “เธอไม่ใช่พระอรหันต์” เท่านั้นแหละคอตกลายนะ

นี่เรียนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อาทิตย์ตๆ ใจ มนฺตุมีปี นิพฺพินฺทุติ มโนสมฺมุเสปี นิพฺพินฺทุติ มโนนํนนะเป็นไฟ บูชาไฟอยู่นี้มันร้อน ใจมันร้อน ความสัมผัสของใจมันร้อน ผลจากความสัมผัสของใจมันก็ร้อน สละหมดๆ จนเป็นพระอรหันต์

พระเจ้าพิมพิสารมา เพราะอยู่ในราชคฤห์ มาเห็นอาจารย์ของตัวคือชฎิล ๓ พี่น้อง แล้วพระพุทธเจ้ายังเป็นหนุ่มอยู่ “แล้วใครเป็นอาจารย์ใคร?” เหาะขึ้นไปบนฟ้า ก็ลงมากราบที่เท้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา” เหาะขึ้นไปบนฟ้า ลงมากราบ “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา” นี่พระเจ้าพิมพิสารถึงแน่ใจลงฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจนพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบันขึ้นมา

นี่อริยัจฉมันลึกซึ้ง ความลึกซึ้ง แต่พวกเรามันพูดเป็นโลกๆ นะ โลกๆ แล้วไม่ย้อนกลับ ไม่ทวนกระแสเข้ามา ไม่ทวนกระแสเข้ามามันเป็นเรื่องของโลกเขาหมด ความรัก รักของเรานี้รักแบบโลกๆ ความเมตตาที่เมตตาแบบโลกๆ แต่เวลาครูบาอาจารย์ เห็นไหม คุณจิตดวงตาท่านๆ

อะไร? คุณเลสธานะ เพราะกิเลสมันเป็นพลังงานที่ส่งออก มันเป็นตัวขับเคลื่อน ตัวขับเคลื่อน แรงขับ แรงขับนั้นมันจะไม่ยอมเข้าตัวเอง แรงขับมันผลัดออกไปจากความรู้สึกของตัวเอง แรงขับ มันป้องกันตัวเองไว้

นี่เราคิดคนเดียว ทุกอย่างเสียหายหมด ทุกคนไม่ดี จับผิดเขาไปหมดเลย แต่ไม่ย้อนกลับจับว่าไอ้ตัวที่ว่าเป็นแหละ แรงขับตัวนี้มันไม่ยอมเข้ามาหาตัวเอง แค่แรงขับ แล้วครูบาอาจารย์ต้องมีเทคนิคย้อนกลับไง นี่เทคนิคการสอนนะ เทคนิคการจะย้อนกลับเข้ามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทคนิคการสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เวลาเต่ามันหดกระดอง หดตัวมันเข้ามาอยู่ในกระดอง นี่ให้รักษาตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ หดเข้ามา อย่าออกไปเพ่นพ่าน มันจะเกิดการไปกระทบจากรูป รส กลิ่น เสียงจากภายนอก

นี่เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนต้องย้อนกลับมา ให้ย้อนกลับมาสะท้อนให้หัวใจมันรับรู้ แล้วสะท้อนหัวใจย้อนกลับเข้ามาให้ได้ ถ้าย้อนกลับมา แต่เราไม่ย้อนกลับ เราว่าเราคิดในความรู้เราไง เรารู้แล้ว เราเข้าใจแล้วยังต้องศึกษา ไม่รู้ เดี่ยวกลัวจะไม่รู้เข้าไปใหญ่ ยิ่งไม่รู้มันยิ่งไปใหญ่ ถ้าย้อนกลับมาพุทโธ พุทโธ กลับมาให้สงบ ให้เกิดพลังงาน พลังงานเข้าไปถึงฐานของจิต ปัญญามันละเอียดขึ้นมา มันจะเข้าไปทำลายตัวอุปาทาน

ตัวอุปาทานมันอยู่ที่ไหนล่ะ? ตัวอุปาทานมันเกิดจากจิต มันนอนเนื่องมากับความรู้สึก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว เห็นไหม “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความคำริ”

นี่มันนอนเนื่องกับความคิด นอนเนื่องกับความรู้สึกของเรา ความรู้สึกที่มันออกไป มารออกไปเพราะอะไร? เพราะตัววิชชามันอยู่ที่ตัวจิต อยู่ที่พลังงานเลย แล้วพอแรงขับมันออกไป พลังงานที่ไปกับแรงขับ เห็นไหม มันก็จะมีวิชา มีความไม่เข้าใจของเราออกไปด้วย พอความไม่เข้าใจออกไปด้วย พอเราใช้ความสงบของใจเข้ามา มันย้อนกลับเข้ามา ความสงบของใจมันเข้าไปตรงนี้ ให้สิ่งที่มันนอนเนื่องมาเบาบางลง

เราใช้ปัญญาขึ้นไปขนาดไหน ปัญญามันก็ใคร่ครวญ แยกแยะ ใคร่ครวญ แยกแยะ การใคร่ครวญแยกแยะนี้มรรค สิ่งที่ว่าเป็นมรรค ปัญญาที่ภาวนามยปัญญา มรรคเกิดเกิดอย่างนี้ไง แล้วมันไม่อยู่อย่างนี้เพราะอะไร? เพราะคุณเชื่อโรคมันอยู่กับเรา มันต้องมีอยู่ตลอดไป ถ้าเราไม่ฆ่าเชื่อ เชื่อต้องอยู่กับเราตลอดไป

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อวิชามันอยู่กับใจตลอดไป มันจะหมดไปได้อย่างไรล่ะ? ถ้ามันหมดไป พอถ้ากำลังเราอ่อนไป เชื่อนี้มันก็ต้องแสดงตัวมากขึ้น เวลาเราวิปัสสนาไป เราใช้ปัญญาไปมันไปไม่ได้ มันดิ่งกัน เวลาถ้าปัญญาไม่พอนะ พิจารณาไปมันไม่ปล่อยวาง มันไม่จบกระบวนการของมัน แต่ถ้ามีสมาธิขึ้นมา คิดอะไรเราเข้าไปหมดเลย คิดนี้มันคิดในแง่บวก คิดในแง่ดี สิ่งนั้นคิด เห็นความถูกต้องความคิดแล้วมันปล่อย ปล่อย ปล่อย นั่นแหละกำลังพอ

ถ้ากำลังไม่พอต้องย้อนกลับมาพุทโธ พุทโธ กลับมาพุทโธ กลับมาหาพลังงานตัวนี้ สะสมพลังงานตัวนี้ขึ้นมาเพื่อให้แรงขั้มันเบาลง ให้แรงขั้มันเบาลง นี่สิ่งที่นอนเนื่องไง

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เข้ามาแล้ว “บัดนี้เธอจะเกิดอีกไม่ได้”

ความดำรินั้นจะเป็นความดำริที่บริสุทธิ์ ความคิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความคิดที่บริสุทธิ์ เพราะอะไร? เพราะไม่มีมาร ได้เข้ามาแล้ว เห็นไหม ภราหะเว ปัญจักขันธา ความคิดของพระอรหันต์ ความคิดเป็นความคิดบริสุทธิ์ ไม่ใช่ความคิดแบบกิเลส แต่ถ้าเป็นปุถุชนเรานี้ความคิดเหมือนกัน แต่มันมีมารมันออกมาจากอวิชา ตัวพญามารมันมีกำลังออกมาด้วย ความคิดของเราจะบวกไปตลอด เห็นไหม ความรักของเราถึงไม่บริสุทธิ์ไง ความรักของเราถึงเป็นความรักที่เห็นแก่ตัวใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ที่ไหนมีความรัก ที่นั่นมีความทุกข์”

ที่ไหนมีความรักนะ แต่ที่ไหนมีความเมตตา มีความกรุณาไม่ใช่ความทุกข์ มีความเมตตา มีความกรุณา แล้วมันเป็นกรรมของสัตว์ ถ้าสัตว์เราเมตตา เรากรุณาของมัน สัตว์ที่มีเจ้าของ สัตว์ที่มีคุณ สัตว์ที่มีความรู้สึกรู้สึกรู้สึกคุณ สัตว์ที่มันสร้างบุญญธิการมา มันจะย้อนกลับเข้ามาใน ย้อนกลับเข้ามา

เวลาท่านเตือน เตือนเรื่องของเรา เวลาท่านเตือนนะ แต่ถ้าเป็นอตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เราเห็นความคิดของเราเอง เรารู้ว่าสิ่งที่เราทำนี่เป็นความไม่ดี เราจะแก้ไขของเราเอง ความที่เราแก้ไข เราทำของตัวเองขึ้นมา สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะมันออกมาจากแรงขั้มันออกมาจากพลังงานของเราเอง มันไม่มีการเปรียบเทียบไง แต่ถ้าออกมาจากครูบาอาจารย์มันจะมีส่วนอยู่ เว้นไว้แต่เราลงครูบาอาจารย์ของเราเต็มที่

เรารัก เราสงวน เรารัก เราเคารพ เพราะอะไร? เพราะว่าสิ่งที่เราไม่รู้ ท่านรู้หมด เราไปถามปัญหาท่านจะตอบเราได้หมดเลย เพราะอะไร? เพราะท่านรู้แล้ว พอถามปัญหาจะรู้ครบวงจรเลย แต่ถ้าเราถามปัญหา ครูบาอาจารย์ยังไม่เข้าใจ เราถามไป นี่ตอบมาต่างกัน ถ้าไม่เราผิดก็ครูบาอาจารย์ผิด อย่างนี้ทำให้เราลังเลสงสัย แต่ถ้าเป็นความที่ถูกต้องนะ ความถูกต้องอันหนึ่ง ความที่เข้าไปถึงใจ ผ่าหัวใจเราเลย เวลาเปิดปัญหาขึ้นมา ผ่าหัวใจๆ ทำไมเราจะไม่ลงล่ะ?

ถ้าลง สิ่งนั้นมันก็ลงใจ ถ้าลงใจ เตือนอย่างนั้นมันก็ฟังกันบ้าง แต่ถ้าไม่ลงใจนะ นี่ถึงๆ รับรู้ไว้ๆ นี่เราฟังไว้ แต่กิเลสมันผลัดไส นี่เรื่องของเราทั้งหมด ความเป็นไปจากหัวใจของเรา ความเมตตาเราต้องเมตตาเราก่อน ถ้าเมตตาเราเรารักษาเรา เราเมตตาเรา แล้วเราจะเข้าใจถึงความรักของพ่อแม่ เราจะเข้าใจถึงความรักนะ เราว่าพ่อแม่แน่ แต่พระกรรมฐานเรา “พ่อแม่ครูจารย์” เป็นทั้งพ่อ เป็นทั้งแม่ เป็นทั้งครูบา เป็นทั้งอาจารย์ เป็นผู้ที่ชี้นำเราขึ้นมา เลี้ยงกายและเลี้ยงใจ

เลี้ยงกาย เห็นไหม นี่เราเลี้ยงกัน พ่อแม่เลี้ยงเรา เลี้ยงกายขึ้นมาเราก็อใจว่าพ่อแม่เลี้ยงเรา มา แต่หัวใจของเรา ทำไมเราเอาไม่อยู่ในอำนาจของเราล่ะ? แต่ครูบาอาจารย์ท่านจะเข้าใจตรงนี้ ด้วย เลี้ยงหัวใจเราด้วย มันถึงว่าเชิดชูนัก เราเชิดชูพ่อแม่ครูจารย์ของเรา แต่ทางโลกของเรา นี่พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก แต่ถ้าพ่อแม่ครูจารย์นี้เป็นพระอรหันต์ของสาธุชนะ เป็นพระอรหันต์ของเทวดา อินทร์ พรหม เป็นพระอรหันต์ของวิญญูะ ผู้ที่วิญญูะตั้งแต่พรหมลงมาเขากราบไหว้ของเขา เพราะเขาเชื่อถือของเขา เพราะจิตอันนั้นมันสะอาด

แต่พระอรหันต์ของเรานี้เป็นของเรา เพราะเราเกิดกับพ่อกับแม่ ร่างกายนี้ได้มากับพ่อกับแม่ สายบุญสายกรรมได้จากพ่อจากแม่มานะ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา ถ้าพ่อแม่ดีเราก็ได้พระอรหันต์ที่ดี ถ้าพ่อแม่ของเราผิดพลาดบ้าง อะไรบ้าง อันนั้นก็เรื่องของพ่อแม่แน่ แต่เรามันเป็นผลแล้ว เพราะเราเกิดมาเป็นลูกเป็นเต้า นี่พ่อแม่ของเรา เราได้อุปัฏฐาก ได้รักษา

นี่ศาสนาเราสอนอย่างนี้ พ่อแม่จากข้างนอก พระอรหันต์จากข้างนอก พ่อแม่ของเราเป็นพระอรหันต์ของเรา เห็นไหม แล้วพ่อแม่ครูจารย์เป็นพระอรหันต์ของสาธุชนะ เราก็ศึกษา เราก็ไคร่ครวญของเรา ไคร่ครวญเพื่อเรา อย่าให้กิเลสมันแซงออกมา มันจะบอกว่าคุณก็ผิด นี่ก็ผิด เราเกิดมาแล้ว เราเกิดมาแล้วมันเป็นสายบุญสายกรรม เป็นผลของวิญญูะ ผลที่มันเป็นผลแล้วเราจะไปแก้อะไร? เราก็สืบต่ออันนี้ไป ประคองกันไป รักษากันไป

พ่อแม่ของเราศึกษาให้ถึงที่สุด เห็นไหม อันนี้เป็นบุญกุศล บุญกุศลแล้วนะ แล้วพระในบ้านเรารักษาแล้ว พระนอกบ้านเราก็มารักษา พระในตัวเองมันก็จะเจริญขึ้นมา เพราะพระในตัวเองมันยอมลง ยอมลงให้พ่อให้แม่ ยอมลงในครูบาอาจารย์ มันก็มีคุณค่าขึ้นมา แล้วต่อไปพระในตัวเรามันก็จะประเสริฐขึ้นมา แล้วเราแก้ไขพระของเราขึ้นมามันจะเป็นสมบัติของเรา นี่คือสมบัติของเรา นะ เอวัง